Slachta Margit
Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

BETEG/FOGYATÉKOS GYERMEKEKKEL, FIATAL FELNŐTTEKKEL KAPCSOLATOS EGÉSZSÉGÜGYI, ÁPOLÁSI FELADATOK

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és
VEKOP-7.5.1-16-2016-00001
kiemelt projektek
Cím: 1071 Budapest, Peterdy u. 15.
E-mail: efop382@nszi.hu
E-mail: vekop751@nszi.hu

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BETEG/FOGYATÉKOS GYERMEKEKKEL, FIATAL FELNŐTTEKKEL KAPCSOLATOS EGÉSZSÉGÜGYI, ÁPOLÁSI FELADATOK

OKTATÓI SEGÉDANYAG

Szerzők

Hüttnerné Szabados Mária
Szabó Tímea

Szakmai lektor

Schranez Erika

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt

Az EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001 azonosítószámú, Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

A kiadvány a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

EFOP-3.8.2-16-2016-00001 és a VEKOP-7.5.1-16-2016-00001

azonosítószámú,

Szociális humán erőforrás fejlesztése című kiemelt projekt keretében készült

Kiadja Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet

1142 Budapest, Ungvár utca 64-66.

Telefon: +36 1 450 32 30, +36 1 450 32 35

www.nszi.gov.hu

Felelős kiadó Dr. Tóth Tibor főigazgató

Budapest, 2022.

Tartalom

Bevezetés 6
Bemutatkozás, a továbbképzés indítása 8
1.Egészség, betegség, fogyatékosság állapota 9
1.1 Egészség, betegség 9
1.1.1 Egészségi állapot 9
1.1.2. Betegség fogalma, jellemzői, tünetek 9
1.2. Fogyatékosság fogalma és típusai 10
2. Újszülöttek és koraszülöttek jellemzői 11
2.1. Az egészséges újszülöttek jellemzői 11
2.2. Koraszülöttek jellemzői 11
3. A gyermekek életkori sajátosságai, fejlődésmenet 12
3.1 A fejlődést befolyásoló tényezők. 12
Az átlagostól eltérő fejlődés főbb okai 12
3.2. Egészséges fejlődésmenet 12
3.2.1. Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése 0-3 éves korig 12
3.2.2. Az egészséges kisgyermek fejlődése 3-6 éves korig 12
3.2.3. Az egészséges gyermek fejlődése 6-10 éves korig 12
3.2.4. Az egészséges gyermek fejlődése 10-18 éves korig 12
3.2.5. Az egészséges fiatal fejlődése 18-25 éves korig 12
3.3. A lassúbb ütemben történő, és az egészséges fejlődéstől való eltérés jelei 12
4. Szervrendszerek érintettsége, ápolási, gondozási teendők 12
4.1 Emésztőrendszerrel kapcsolatos problémák, teendők, ellátásuk 13
4.2. Légzőszervek főbb betegségei, teendők, ellátásuk 13
Második továbbképzési nap (3 óra elmélet, 7 óra gyakorlat) 14
4.3. Leggyakoribb gyermekkori szívbetegségek, betegek ápolásának ismertetése. 14
4.4. Idegrendszer leggyakoribb betegségei, ápolási teendők 14
4.5. Vérképzőrendszeri betegségek, teendők 14
4.6. Az érzékszervek gyermekkori betegségei, teendők 14
4.7. Leggyakoribb csecsemőkori, és fertőzésen alapuló bőrbetegségek és ellátásuk 14
5. Elsősegélynyújtási alapismeretek 73-74 ppt 15
5.1.Lázcsillapítás 15
5.2. Sebellátás 15
5.3. Égés 15
5.4. Fulladás 15
5.5. Mérgezések 15
5.6. Görcsös állapotok 16
5.7. Eszméletlenség 16

5.8. Újraélesztés 16
6.Fogyatékosságok szervrendszerek szerinti csoportosításban, ápolási, gondozási feladatok 17
6.1. Mozgásszervi fogyatékosság 17
6.2. Hallásfogyatékosság 17
6.3. Látásfogyatékosság 18
6.4. Értelmi fogyatékosság 18
6.5. Beszédfogyatékosság 18
6.6. Halmozott fogyatékosság 18
6.7. Autizmus spektrum zavar 18
6.8 Gyógyászati segédeszközök beszerzése, használata, karbantartása 19
6.9 Önálló életvitelt segítő eszközök 19
Negyedik továbbképzési nap (2 óra elmélet, 8 óra gyakorlat) 20
7.A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szolgáltatások 109 ppt 20
7.1. A különböző szükségleteket kielégítő intézmények 20
7.1.1. Gyermekjóléti alapellátás 20
7.1.2. Gyermekvédelmi szakellátás 20
7.1.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások 20
7.1.4. Szociális alapszolgáltatások 20
7.1.5. Szociális szakellátás 20
7.2. Fogyatékos személyek egészségügyi ellátása 20
7.3. A segítő család/intézmény szerepe 21
7.4 A köznevelési rendszer lehetőségei 21
8.Frissítő masszázs 21
9. Intézményi jó gyakorlatok bemutatása 22
10. Felhasznált irodalom 24
17. https://www.webbeteg.hu/cikkek/gyermekgyogyaszat/5959/vizfejuseg-hydrocephalus (2019. 07. 25.) 25
11.Ajánlott irodalom 26
12. Forgatókönyv 27

Bevezetés

A 40 órás szakmai továbbképzés fejlesztéséhez, az alábbi segédanyagok állnak rendelkezésre:

A továbbképzési tartalmak elsajátítását támogató szakmai anyag a résztvevők és képzők számára.

1. **Hallgatói tananyag:**
   - A továbbképzés témájához kapcsolódó elméleti ismereteket ad át.
   - Az adott fejezetben tanultak áttekintését segíti.
   - Gyakorlatorientált szakma- és módszer specifikus ismereteket közvetít.
   - Az elsajátított ismereteket kérdések mentén is ellenőrizhetővé teszi.
   - Lehetőséget teremt egy-egy téma elmélyültebb tanulmányozására a felhasznált és ajánlott irodalom segítségével.

2. **Prezentáció:**
   - A továbbképzési program egyes elméleti és gyakorlati elemeinek bemutatását segítő diasorozat. A prezentáció vetítése segíti a tanfolyam strukturálását, az időkeretek betartását.
   - A diák alatti jegyzet az oktatóknak szól, amely a gördülékeny tanfolyamvezetést szolgálja.

3. **Oktatói segédanyag:**
   - A továbbképzés megtartását támogató bővebb szakmai és módszertani háttéranyag.
   - A résztvevők felé támasztott követelmények megfogalmazása.
   - A számonkérés értékelési szempontjainak bemutatása.
   - Az egyes témákhoz tartozó diák kijelölése.
   - A szakmai tanfolyamhoz szükséges mellékletek bemutatása.
   - Forgatókönyv, mely a továbbképzés főbb tartalmi elemeit, szerkezetét, időkeretét és módszereit, eszközeit foglalja össze.

Oktatói segédanyag:
A szakmai tanfolyam során nem az a cél, hogy a Hallgatói tananyagban található összes elméleti ismeretet elmondja az oktató. A cél az, hogy a legfontosabb ismeretek, szemlélet átadását követően a felmerülő kérdések, gyakorlatok által az elméleti ismeretanyag azonnal összekapcsolódjon a résztvevők mindennapi szakmai munkájával és gondolatokat ébresszen.

A továbbképzés megtartásához javasolt felkészülési lépések:

1. Olvassa át részletesen a továbbképzés megtartásához rendelkezésre álló anyagokat, ismerje meg a továbbképzés kontextusát, célját, tartalmát, lehetséges résztvevőit, időkereteit és a továbbképzés megtartásához szükséges feltételeket.
2. Az Oktatói segédanyagot és a rendelkezésre álló prezentációt párhuzamosan, egymással összhangban érdemes átolvasni, megismerni. Olvassa el a diákon található jegyzeteket, egészítse ki saját gondolataival, tapasztalataival! Szükség esetén érdemes az anyagban hivatkozott szakirodalomból is célzottan tájékozódni.
3. A résztvevők maximális bevonása és a velük való hatékony kommunikáció céljából a továbbképzés megtartása előtt olvassa át a Hallgatói segédanyagot is. Ismerje meg, milyen információkhoz jutnak a témából a résztvevők!
4. A továbbképzési feltételek és a forgatókönyv figyelembevételével készüljön fel a továbbképzés megtartására.
5. Gondolja át előre és rögzítse a továbbképzés során bemutatandó példákat.
6. Tervezze meg az időkereteket és a megoldandó feladatokat! Fontos, hogy mindenre maradjon és jusson idő! Könnyebb lesz ezt átgondolni, miután megismerte a résztvevőket (milyen szakterületről érkeztek, milyen végzettséggel, milyen tapasztalatokkal).
7. Építse fel a gyakorlatokat! Biztosítsa a tárgyi feltételeket!

8. Találja ki, hogy a prezentáció vetítését hogyan teszi interaktívvá! Például, amikor már ismeri a résztvevők szakmai tapasztalatát, utalhat ezekre vagy ismerve, hogy melyik résztvevő, mely területről érkezett, megkérdezheti, ott mit tapasztalt a témával kapcsolatban. Ügyeljen arra, hogy a ppt-k vetítése közben nem az a cél, hogy a Hallgatói segédanyagot szóról szóra elmondja az oktató. A cél: struktúrát adni, figyelmet felhívni, elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok között koherenciát megteremteni, az összefüggéseket felismerni és áttekinteni.

Javaslatok a továbbképzés egyes elemeinek megvalósításához:

Elméleti előadás – fontos, hogy az előadások interaktív jellegűek legyenek, amelynek keretében az oktató folyamatosan visszacsatolást kér az elhangzottakkal kapcsolatban a résztvevőktől (elsősorban a témához kapcsolódó munkatapasztalataikat illetően), illetve azokra reflektál.
Gyakorlat – a témák feldolgozására irányuló résztvevői gyakorlatok többféle formában (egyéni munka, páros gyakorlat, kiscsoportos feladat, nagycsoportos megbeszélés) a tapasztalati tanulást szolgálják.

Gyakorlati szempontok az oktatási napok hatékony lebonyolításához:
A továbbképzésen résztvevő szakemberek a saját szakmaterületük szakértői, számos képzésen, továbbképzésen, szakmai tanfolyamon, műhelymunkán vettek már részt. Várhatóan nagy elvárásokkal érkeznek a továbbképzésre, ezek közül a következő öt a legfontosabb:

- A résztvevő szakemberek elvárják, hogy azonnal használható tudást kapjanak, azaz a gyakorlatban alkalmazható információkat adjunk számukra. Tudni akarják, hogyan kapcsolódik az adott tanulási program vagy továbbképzés az aktuális élethelyzetükhöz és munkafeladataikhoz, és hogyan segíti őket a program a szakmai céljaik elérésében – azaz, mit tudnak ebből használni?
- Közvetítsük a résztvevők felé, hogy a gyakorlat(ok) és az elméleti tananyag a résztvevők által alkalmazható lesz majd a valós helyzetekben.
- Elvárják, hogy tiszteljék és partnerként kezeljék őket. Nagyra értékelik, ha a továbbképzés oktatója tiszteletet mutat az egyén és a tanulási folyamat eredményeképpen elért eredmények iránt. Fontos számukra az, hogy a képző építsen a résztvevő szakemberek korábbi, a tanulás szempontjából releváns és meghatározó tapasztalataira.
- Elvárják, hogy aktívan részt vehessenek a tanulási folyamatban. A felnőttek kedvelik az aktív tanulást, a kiscsoportos feladatokat, és azokat, amelyek helyváltoztatással járnak. Az aktív részvétel elkötelezetté teszi a résztvevőt a tanulási folyamat iránt és nyitottabbá teszi új koncepciók befogadására.
- Elvárják, hogy a gyakorlatok után azonnali visszajelzéseket kapjanak. Az időben történt helyesbítő visszajelzés a sikeres tanulást, a tartalom és a készségek jó elsajátítását eredményezi. A tapintatos visszajelzés segíti a résztvevőt hibáinak kijavításában és megerősíti a helyes hozzáállást. A felnőtt tanulók a kedves, konstruktív kritikát szeretik. A helyesbítő visszajelzést minden esetben előzze meg egy elismerő, dicsérő visszajelzés.
- Elvárják, hogy a továbbképzés támogató környezetben valósuljon meg.
    - Szólítsunk minden résztvevőt a nevén a továbbképzés ideje alatt.
    - Hallgassuk meg minden résztvevő kérdését és véleményét.
    - Legyünk udvariasak és türelmesek.
    - Biztosítsuk a résztvevőket arról, hogy a hibázás a tanulás része.
    - Keressünk alkalmat arra, hogy mindenkit megerősítsünk.
    - Bátorítsuk a résztvevőket, hogy segítsék egymást a tanulás során.
    - Gondoskodjunk arról, hogy a tanulási környezet a lehető legkényelmesebb legyen.

Első továbbképzési nap (6 óra elmélet, 4 óra gyakorlat)

Bemutatkozás, a továbbképzés indítása

45 perc gyakorlat

Gyakorlat	Instrukciók az oktatónak
Bemutatkozás, tapasztalatok, motivációk, elvárások (30 perc) • A csoportvezető röviden bemutatkozik, majd megkéri a csoporttagokat, hogy röviden mutatkozzanak be, illetve osszák meg egymással motivációikat, tapasztalataikat, elvárásaikat. Szempontok: - név - foglalkozási terület - klienskör - feladatok - gyakorlati tapasztalatok - előzetes ismeretek - a témához kapcsolódó nézetek - a továbbképzéssel kapcsolatos motivációk - a továbbképzéssel kapcsolatos elvárások • Névismétlő kört teszünk, mindenki elmondja azt a nevet, ahogyan szeretné, ha a csoportban szólítanák. A mellette ülő elmondja az előtte szóló nevét és a sajátját. A harmadik személy értelemszerűen az előző kettő és a saját nevét mondja, és így tovább. ***Csoportszabályok (5 perc)*** • A csoport közösen rögzíti a működéshez szükséges legfőbb csoportszabályokat. ***A továbbképzés felépítése, a teljesítés feltételei (10 perc)*** • A projekt és a továbbképzés felépítésének ismertetése. • A teljesítés feltételeinek ismertetése. • Záróteszt teljesítése • Hiányzásra vonatkozó előírások (maximum az összes tanfolyami óra 10%-a, tehát 4 óra)	• A megadott időkeret tartása fontos! • 20-25 fő esetén kb. egy perc jut mindenkire a bemutatkozás során. • A bemutatkozást gyors névtanulás zárja. • Öntapadós etikettek használhatók a név kitűzésére • Csoportszabályok: - Titoktartás - Kommunikáció: egyes szám első személy, tisztelet, tartózkodás az ítélkezéstől - Részvétel: aktivitás, önkéntesség - Időkeretek: a nap kezdése, zárása, szünetek - Technikai kérdések: mobiltelefon-használat stb. • Érdemes hangsúlyozni, hogy a csoportszabályok a közös munkát, tanulást segítik, a segítő kapcsolatokban gyakran használt szóbeli megállapodásnak számítanak. 1-12 ppt

1. Egészség, betegség, fogyatékosság állapota

1.1 Egészség, betegség

20 perc gyakorlat

Egészség fogalmának gyakorlati feldolgozása	**Instrukciók az oktatónak**
Mielőtt a hallgatók megismerkednek az egészség fogalmával, kiscsoportos formában a hallgatók gyűjtsék össze az egészségre vonatkozó jellemzőket, ami a szó hallatán eszükbe jut.	**Handout-1-** A csoportokból egy - egy hallgató írja fel az általuk összegyűjtötteket flipchart táblára, majd mindezekből kiindulva kezdje az oktató az elméleti részt a témában.

20 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás **Egészségi állapot**	**Instrukciók az oktatónak**
1.1.1 Egészségi állapot Ebben a fejezetben a hallgatók megismerkednek az egészség fogalmával.	**13-15 ppt** A téma lezárásaként a kiscsoportok fele gyűjtse össze, hogy a befolyásoló tényezőket megismerve, mit tudnak tenni a saját maguk egészsége megőrzése érdekében. A többi csoport azt gyűjtse össze, mit tudnak, mit kell tennünk a rájuk bízott gyermekek, fiatalok egészsége megőrzése érdekében! Állítsuk párhuzamba a felsoroltakat, és azt írjuk fel a táblára, melyek mind a magunk, mind az ellátottak érdekében szóba került. **A teremben, tűzzük ki a képzés végéig a lapot!**

25 perc gyakorlat

Betegség fogalmának gyakorlati feldolgozása	**Instrukciók az oktatónak**
Mielőtt a hallgatók megismerkednek a betegség fogalmával, kiscsoportos formában a hallgatók gyűjtsék össze az egészségre vonatkozó jellemzőket, ami a szó hallatán eszükbe jut.	**Handout-2** A csoportokból egy - egy hallgató írja fel az általuk összegyűjtötteket flipchart táblára, majd mindezekből kiindulva kezdje az oktató az elméleti részt a témában.

25 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás **Betegség fogalma, jellemzői, tünetek**	**Instrukciók az oktatónak**
1.1.2. Betegség fogalma, jellemzői, tünetek Ebben a fejezetben a hallgatók megismerkednek a betegség fogalmával.	**16-18 ppt**

Szünet

1.2. Fogyatékosság fogalma és típusai

45 perc gyakorlat

A fogyatékosság fogalmának gyakorlati feldolgozása, személyes élmények	**Instrukciók az oktatónak**
Ráhangolódásként a csoporttagok gondolják át, van-e személyes élmény - tudatosan nem a tapasztalat szót használom - fogyatékos személlyel kapcsolatban, majd több hallgató ossza meg a csoporttal	Javasolt idő: maximum 15 perc Az oktató arra fókuszáljon, mennyire pozitív élmények hangzanak el, a reflektálásában mindenképpen a fogyatékos személyek erősségét, pozitívumait hangsúlyozza. Amennyiben nem lenne pozitív élmény, kérdezzen rá, tudna-e valaki ilyet is megosztani?
Kiscsoportban minden csoport írjon fel 5 szót, ami a fogyatékosság hallatán a csoportból legtöbbeknek eszükbe jut.	**- Handout_3** Javasolt idő a csoportmunkára maximum 10 perc. Minden csoportból 1 hallgató írja fel a táblára az összegyűjtött szavakat.
Majd fogalmazza meg a hallgató, van-e félelme, ha igen, pontosan mi az, a beteg vagy fogyatékos gyermekek, fiatalok ellátása során?	.**Flipchartra jegyezzük fel az esetleges félelmeket, majd tegyük el a felsorolást, mert az utolsó napon visszautalunk rá!**

45 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	**Instrukciók az oktatónak**
1.2. A hallgatók részletesen megismerik a fogyatékosság fogalmát és típusait.	**19-31 ppt** **A kiscsoportos formában összegyűjtött fogalmakból** kiindulva kezdje az oktató az elméleti részt a témában. A téma további érzékenyítésére, javasolt egy fogyatékos gyermeket nevelő szülőnek írt levél felolvasásával zárni, mely a szülő nehézségeire hívja fel a figyelmet.

Handout_4

„Alethea Mshar, beteg gyermeket nevelő édesanya megható levelet fogalmazott meg azoknak az anyukáknak, akiknek hasonló nehézségekkel kell megküzdeniük, mint neki.
Akkor is érdemes elolvasni, ha olyan szerencsés vagy, hogy egészséges a gyereked: talán máshogy fogsz nézni ezekre a hihetetlenül erős szülőkre azután, hogy pár percre bepillantást nyertél az életükbe.
Kedves Anyuka, aki fogyatékos gyermeket nevelsz!
Gondolom, ma úgy érzed, láthatatlan vagy. Úgy tűnik, mintha senki sem tudná igazán, hogy telnek a napjaid.
Tudom, mert én is így élek. Szeretném, ha tudnád, hogy én látlak.

1. Látlak, ahogy terápiára rohangálsz a kicsivel akkor, amikor a barátaid sportversenyekre sietnek a gyerekeikkel.
2. Látlak, ahogy próbálsz kimenekülni a beszélgetésből, amikor a barátaid fényes eredményekkel és osztályzatokkal dicsekednek.
3. Látlak, ahogy folyamatosan zsonglőrködsz a találkozók, vizsgálatok időpontjaival.
4. Látlak, ahogy órákon át ülsz a számítógép előtt és az után kutatsz, hogy mire lenne szüksége gyermekednek.
5. Látlak, ahogy alázatosan figyeled, hogy más emberek piti problémák miatt nyafognak.

6. Látlak, ahogy darabokra hullasz, de mégis elmész a világ végére is a családodért.
7. Látlak, ahogy olyan erőket mozdítasz meg magadban, melyekről álmodban sem hitted volna, hogy léteznek.
8. Látom, milyen nagyra becsülöd az összes tanárt, terapeutát, ápolót és orvost, aki veled együtt tesz a gyermekedért.
9. Látom, milyen korán kelsz reggel, hogy mindent elölről kezdj és elvégezd a feladataid egy szokásos, kaotikus éjszaka után.
10. Látlak, amikor annyira kétségbeesetten kapaszkodsz egy-egy utolsó szalmaszálba is.

Tudom, hogy láthatatlannak érzed magad, mintha senki nem venne észre.
De szeretném, ha tudnád, hogy én észreveszlek.
Látom, milyen fáradhatatlanul nyomulsz előre.
Látom, hogy minden tőled telhetőt megteszel és minden döntést aszerint hozol meg, hogy a lehető legjobb törődést biztosítsd gyermeked számára otthon, az iskolában, a terápián és az orvosnál.
Nagyon fontos, amit teszel nap, mint nap. És megéri.
Azokon a napokon, amikor azon gondolkozol, hogy vajon tudod-e ezt folytatni a következő percben is, szeretném, ha tudnád, hogy látlak.
Szeretném, ha tudnád: szép vagy.
Szeretném, ha tudnád: minden, amit teszel, meg fog térülni.
Szeretném, ha tudnád: nem vagy egyedül.
Szeretném, ha tudnád: a szeretet az, ami a leginkább számít, ebben pedig verhetetlen vagy.
És azokon a napokon, amikor áttöréseket értek el, azokban az időkben, amikor a kemény munkád szép lassan meghozza gyümölcsét, amikor sikereitek vannak, akkor is látlak, és nagyon büszke vagyok rád.
Bármilyen nap is van most, tudd, hogy mennyire értékes vagy. Jó ember vagy. És én látlak."
https://www.csaladinet.hu/hirek/eletmod/nehezsegekkel_kuzdo_csaladtag/23503/fontos_uzenet_azoknak_az_anyukaknak_akik_fogyatekos_gyermeket_nevelnek/?utm_source=CsnetFacebook&utm_campaign=CSNETFB&utm_medium=facebook&fbclid=IwAR0j91xboV-jwUrQF21VLUJalqi4SU3aKI0XlpoHbwNLXdYLBbc4yrJ8MM

EBÉDSZÜNET

2. Újszülöttek és koraszülöttek jellemzői

90 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	**Instrukciók az oktatónak**
2.1. Az egészséges újszülöttek jellemzői **A hallgatók megismerik az egészséges újszülött fizikális jellemzőit, normál értékeit.**	**32-35 ppt**
2.2. Koraszülöttek jellemzői **Koraszülöttek jellemzői, koraszülöttek fizikális jellemzői, normál értékei is ismertetésre kerülnek**	**36-38 ppt** Javasolt részletet vetíteni a „Tenyérnyi gyerekek (HD)" filmből, melyben koraszülöttek életkezdetéről láthatunk. (teljes film 52:40 perc) https://www.youtube.com/watch?v=l906Wnisdag vagy a „Hazatérés a PIC osztályról" (14:32 perc) https://www.youtube.com/watch?v=ehwFi4EQLuI Kiscsoportos formában gyűjtsék össze a koraszülöttek jellemzői alapján, hogy a hallgatók munkája során, mire kell a koraszülötteknél fokozottan odafigyelni, figyelembe véve,

3. A gyermekek életkori sajátosságai, fejlődésmenet E tárgyban az egyes életkorokhoz tartozó fejlődés általi jellemzőkkel ismerkedik meg a hallgató **3.1 A fejlődést befolyásoló tényezők. Az átlagostól eltérő fejlődés főbb okai** **3.2. Egészséges fejlődésmenet** **3.2.1. Az egészséges csecsemő és kisgyermek fejlődése 0-3 éves korig** **3.2.2. Az egészséges kisgyermek fejlődése 3-6 éves korig** **3.2.3. Az egészséges gyermek fejlődése 6-10 éves korig** **3.2.4. Az egészséges gyermek fejlődése 10-18 éves korig** **3.2.5. Az egészséges fiatal fejlődése 18-25 éves korig** **3.3. A lassúbb ütemben történő, és az egészséges fejlődéstől való eltérés jelei**	hogy a koraszülöttségnek nem csupán csecsemőkorra vannak kihatásai – **Handout_5** **39 ppt** **40 ppt** **41-42 ppt** **43 ppt** **44 ppt** **45-47 ppt** **48 ppt** **49-57 ppt** Nagyon hangsúlyos rész, mivel súlyos betegségek korai felfedezése múlhat a munkatársak odafigyelésén - kor szerinti legjellemzőbb eltérések - testi, értelmi fizikai fejlődésbeli eltérések

Szünet

4. Szervrendszerek érintettsége, ápolási, gondozási teendők

90 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	**Instrukciók az oktatónak**
A részletes klinikai ismeretek előtt, szükséges áttekinteni a Maslow féle szükségletrendszert, mely az ápolás, gondozás alapját is képezi. Tisztázni kell, a gondozás és az ápolás fogalmát.	**58 ppt** A szükségletek bemutatása során feltételezzük, hogy már többen ismerik a Maslow piramist. A handout ezért inkább ismétlésre, a már tanultak felidézésére szolgál, főként kérdések feltevésével a tudásanyag előhívását könnyítve. Említse meg az ápolási modelleket is! **Handout_6.** **59-60 ppt** Javasolt a már előzőekben alkalmazott módszerrel-kiscsoportokban próbálják meg jellemezni a két fogalmat, melyből aztán az oktató a helyes definíciókat ismerteti. **Handout_7-8.**

A betegséget jelző és kísérő tünetek szerepét is lényeges előzetesen hangsúlyozni, mely alapján történik az általános betegmegfigyelés. **4.1 Emésztőrendszerrel kapcsolatos problémák, teendők, ellátásuk** Az emésztőrendszer főbb gyermekkori betegségeinek ismertetése. **4.2. Légzőszervek főbb betegségei, teendők, ellátásuk**	**61-65 ppt** Az egyes kórképek ismertetése után a hallgatókkal együttesen határozzuk meg az ápolási, gondozási feladatokat. Javasolt film a sztómazsák cseréről: „How to change your ostomy bag” https://www.youtube.com/watch?v=4NAJuycN4Co (teljes film 16:16 perc) **66 -67 ppt** Az egyes kórképek ismertetése után a hallgatókkal együttesen határozzuk meg az ápolási, gondozási feladatokat. Filmvetítés javasolt a kanül tisztításáról és cseréről „I 405 Providing Tracheostomy care” https://www.youtube.com/watch?v=R54v1YDrmx (teljes film 7:33 perc)

30 perc gyakorlat

Ápolási, gondozási tevékenységek a gyakorlatban	**Instrukciók az oktatónak**
Emésztőrendszeri betegségek ellátása, ápolásuk, gondozásuk	Mutasson be a hallgatóknak gyógytápszerekkel kapcsolatos tájékoztató anyagokat, melyben az eszközök, képeken is jól láthatóak Adjuk a hallgatók kezébe a rendelkezésre álló eszközöket, pl. gastrotubus, csepegtető/gravitációs szerelék. Mutassa be a hallgatóknak a testhossz és testtömeg percentilisre utaló táblázatot, mellyel a gyermek tápláltsági szintje mérhető. Ismerkedjenek meg a hallgatók a sztómazsákkal, legyen lehetőségük látva, megtapintva kérdéseket feltenni
Légzőrendszervi kórképek gondozási, ápolási tevékenységei a gyakorlatban	Legyen lehetőségük megismerni a gégekanült, lássák annak minden részét, azt remélve, hogy a gégekanülös gyermek ellátása természetesebbé válik számukra.

15 perc gyakorlat - A nap tanulságainak rövid összefoglalása

Gyakorlat Zárás	**Instrukciók az oktatónak**
A csoporttagok egyesével befejezik az alábbi befejezetlen mondatot: „Ma azt tanultam…”.	- Ügyeljen arra, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek azonos idő álljon rendelkezésére a véleményalkotáshoz! - Mondjon néhány mondatot, amely segít átvezetni a következő napra: például, miről lesz szó másnap.

Második továbbképzési nap (3 óra elmélet, 7 óra gyakorlat)

15 perc gyakorlat - A nap indítása, hangolódás

Gyakorlat Megérkezés	**Instrukciók az oktatónak**
Ki mit vár a mai naptól?	- Figyeljen arra, hogy mindenki szóhoz jusson! Egy emberre legfeljebb egy mondatnyi idő jut.

Az újabb anyagrész előtt, elevenítsük fel az előző napon elhangzott emésztőrendszeri és légzőszervi kórképek ápolását, gondozását is. Ezzel egyben fel tudjuk mérni, hogy a tudásanyagot menyire tudták elsajátítani a résztvevők?

4.Szervrendszerek érintettsége, ápolási, gondozási teendők

110 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás **4. Szervrendszerek érintettsége, ápolási, gondozási teendők**	**Instrukciók az oktatónak**
4.3. Leggyakoribb gyermekkori szívbetegségek, betegek ápolásának ismertetése.	**68 ppt** Az egyes kórképek ismertetése után a hallgatókkal együttesen határozzuk meg az ápolási, gondozási feladatokat.
4.4. Idegrendszer leggyakoribb betegségei, ápolási teendők	**69 ppt**
4.5. Vérképzőrendszeri betegségek, teendők	**70 ppt**
4.6. Az érzékszervek gyermekkori betegségei, teendők	**71 ppt**
4.7. Leggyakoribb csecsemőkori, és fertőzésen alapuló bőrbetegségek és ellátásuk	**72 ppt**

Szünet

45 perc gyakorlat

Ápolási, gondozási tevékenységek a gyakorlatban	**Instrukciók az oktatónak**
Az előzőekben, 6 témakörben megismert betegségek ápolási,	Az oktató külön lapokra írjon fel 1-1 betegséget a 6 témakörben. Kiscsoportban húzva 1-1 lapot, betegséget,

gondozási feladatainak elmélyítése a gyakorlatban	ismertessék az adott kórképpel kapcsolatos ápolási, gondozási feladatokat.

EBÉDSZÜNET

5. Elsősegélynyújtási alapismeretek 73-74 ppt
135 perc gyakorlat

Ahhoz, hogy a sérülések elsődleges ellátását megfelelően végezzük, a hallgatókkal **szükséges megismertetnünk először** - az elsősegélynyújtás fogalmát,
- célját, feladatait,
- alapelveit ás általános szabályait.

Gyakorlat **Elsősegélynyújtás gyakorlata**	**Instrukciók az oktatónak**
5.1.Lázcsillapítás	**75 ppt**
5.2. Sebellátás	**76-77 ppt** A tudásanyag elmélyítése érdekében, használjunk sebimitációs készletet a bemutatásra. Amennyiben ez nem áll rendelkezésre, amelyik állapotnál a látható tünet nagy jelentőséggel bír, vetítsen ki képeket az oktató- pl. sebek formái, égés fokozatai.
5.3. Égés	**78-79 ppt**
5.4. Fulladás	**80-86 ppt** Kisfilm vetítése javasolt, „Légúti akadály eltávolítása csecsemő és gyermek esetén” . https://www.youtube.com/watch?v=aXj4YC9xyio (1:44 perc)
5.5. Mérgezések	**87-88 ppt** Az elsősegélynyújtási ismeretek során, mindvégig bemutatva a gyakorlatban a teendőket, oktasson az oktató. A nagyon evidensnek tűnő mozzanatokat is mutassuk be. Először a résztevékenységeket ismertessük meg a hallgatókkal, majd az egész feladatsort is mutassuk be, és ezután gyakoroltassunk a résztvevőkkel. A gyakorlatok valójában az említett tevékenységek, vagy az adott állapotok esetén elsődleges ellátásként elvégzendő feladatok. A hangsúlyosabb, vagy nehezebb feladatokat többször is végezzék el a hallgatók. Az 5.1-5.5. témakörök teendőit párban végezzék, váltva a beteg/sérült és elsősegélynyújtó szerepeket. Az elsődleges ellátás attól függően, hogy milyen életkorú sérültről van szó, alkalmanként eltérhet. A továbbképzés során fontos a gyermek és fiatal felnőttekre jellemzően, a lehetséges fogyatékosság fennállását is figyelembe véve gyakorolni a teendőket.

Szünet

120 perc gyakorlat

Gyakorlat Elsősegélynyújtás gyakorlata	**Instrukciók az oktatónak**
	A gyakorlást tovább folytatjuk a következő 3 pont anyagában is, azzal a különbséggel, hogy az elsődleges teendők gyakorlását a csoport tagjai egyenként végzik. Ilyen módon, a társuk hibáiból is tanulhatnak, illetve a jól elvégzett gyakorlat motiváló, és megerősítés lehet számukra.
5.6. Görcsös állapotok	**89-90 ppt**
5.7. Eszméletlenség	**91-98 ppt** Kisfilm lejátszása: „Elsősegélynyújtási ismeretek 4.0 - 3. rész Stabil oldalfektetés” https://www.youtube.com/watch?v=Gh3x9ppxPts (2:08 perc)
5.8. Újraélesztés Biológiai és klinikai halál állapota	**99-103 ppt** A mentőhívás gyakorlására is érdemes nagy hangsúlyt fektetni, hiszen a stresszhelyzetben egyébként is könnyen leblokkolunk. Párban dolgozva, egyikük az elsősegélynyújtó, másikuk a mentős. Páros gyakorlás után 3 hallgató a csoport előtt is játssza el a mentőhívást. Kisfilm bejátszása, csecsemő és kisgyermek újraélesztése: “Csecsemő, kisgyerek újraélesztése” https://kisbabanaplo.com/csecsemo-reanimacio/ (Újszülötteknél és csecsemőknél cím alatt: 0:39, Kisgyermek újraélesztése cím alatt: 0:53 perc) Kisfilm felnőtt újraélesztése: „Elsősegélynyújtás - Alapszintű újraélesztés” https://www.youtube.com/watch?v=b_MtEl0O7k8 (4:50 perc) vagy https://www.facebook.com/akutszakasz.tankorterem/videos/307623623168972/?t=16 (7:20 perc)

15 perc gyakorlat - A nap tanulságainak rövid összefoglalása

Gyakorlat- zárás	**Instrukciók az oktatónak**
A csoporttagok egyesével befejezik az alábbi befejezetlen mondatot: „Ma azt tanultam…”.	- Ügyeljen arra, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek azonos idő álljon rendelkezésére a véleményalkotáshoz! - Mondjon néhány mondatot, amely segít átvezetni a következő napra: például, miről lesz szó másnap.

Harmadik továbbképzési nap (6 óra elmélet, 4 óra gyakorlat)

15 perc gyakorlat

Gyakorlat Megérkezés	**Instrukciók az oktatónak**
Ki mit vár a mai naptól? Képzés felénél tartunk, hogyan értékelik az elmúlt két napot?	- Figyeljen arra, hogy mindenki szóhoz jusson! - Csak 1-1 gondolat rövid megfogalmazására van idő.

30 perc gyakorlat

Gyakorlat **Fogyatékos személyek és gyermekek jogainak érvényesítése**	**Instrukciók az oktatónak**
. A résztvevők handout -on megkapják kinyomtatva a gyermekek és fogyatékos személyek jogait. Az egyes jogoknál hozzanak konkrét példákat, hogy az adott jog miként érvényesül? Rangsorolják, mely jogok érvényesülnek maradéktalanul, és melyek kevésbé?	A hallgatók kiscsoportban dolgoznak A hallgatóság együtt összegezze a csoportok általi megállapításokat. Flipchartra kerüljenek fel azok a jogformák, melyek érvényesítésére a hallgatók munkája során jobban kell figyelni, mert gyakran sérülnek. **- Handout_ 9**

6.Fogyatékosságok szervrendszerek szerinti csoportosításban, ápolási, gondozási feladatok

90 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	**Instrukciók az oktatónak**
A fogyatékos személyek ellátásának ismertetése előtt lényeges megismertetni a hallgatókkal a fogyatékos személyek ellátásának alapvető elveit: - prevenció - önrendelkezés - teljes és hatékony társadalmi részvétel - egyetemes tervezés - semmit rólunk, nélkülünk - hátrányos megkülönböztetés tilalma, indokolt előnyben részesítés - szubszidiaritás - ésszerű alkalmazkodás **6.1. Mozgásszervi fogyatékosság** **6.2. Hallásfogyatékosság**	**104 ppt** Az egyes elveknél a mindennapokból, konkrét példával tegyük könnyebbé a tanulást. A fogyatékossági forma, kórkép ismertetése után a hallgatókkal együttesen határozzuk meg az ápolási, gondozási feladatokat. **105 ppt** **105 ppt**

Szünet

45 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	Instrukciók az oktatónak
6.3. Látásfogyatékosság	**105 ppt**

45 perc gyakorlat

Gyakorlat **Fogyatékos személyek speciális ellátása**	Instrukciók az oktatónak
A résztvevők a kiadott feladatnak megfelelően, gyűjtsék össze a mozgásszervi, hallás és látásfogyatékosság csoportjaiba tartozó állapotokat, majd, gyűjtsék össze a velük való főbb tevékenységeket, kommunikációs szabályokat.	**Handout_10** A hallgatók kiscsoportban dolgoznak. Minden kiscsoport ismertesse az általa összegyűjtött információkat, a hallgatók együttesen értékeljék az elhangzottakat. Mindenkinek legyen lehetősége az általa írtakat kiegészíteni a hallottakkal.

EBÉDSZÜNET

90 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	Instrukciók az oktatónak
6.4. Értelmi fogyatékosság **6.5. Beszédfogyatékosság** **6.6. Halmozott fogyatékosság** **6.7. Autizmus spektrum zavar**	**105 ppt** **105 ppt** **105 ppt** **105 ppt** A fogyatékossági forma, kórkép ismertetése után a hallgatókkal együttesen határozzuk meg az ápolási, gondozási feladatokat.

Szünet

45 perc gyakorlat

Gyakorlat **Fogyatékos személyek speciális ellátása**	Instrukciók az oktatónak
A résztvevők a kiadott feladatnak megfelelően, gyűjtsék össze az értelmi, és beszédfogyatékosság csoportjaiba tartozó állapotokat, majd, határozzák meg a velük, és az autizmus spektrum zavarban szenvedőkkel való főbb tevékenységeket, kommunikációs szabályokat.	**Handout_10** A hallgatók kiscsoportban dolgoznak. Minden kiscsoport ismertesse az általa összegyűjtött információkat, a hallgatók együttesen értékeljék az elhangzottakat. Mindenkinek legyen lehetősége az általa írtakat kiegészíteni a hallottakkal.

6.8. Gyógyászati segédeszközök beszerzése, használata, karbantartása

45 perc konzultatív előadás

Konzultatív előadás	**Instrukciók az oktatónak**
6.8 Gyógyászati segédeszközök beszerzése, használata, karbantartása **6.9 Önálló életvitelt segítő eszközök**	**106-107 ppt** **108 ppt**

35 perc gyakorlat

Gyakorlat **Szerepjáték**	**Instrukciók az oktatónak**
Önként jelentkező hallgató válasszon szerepet, mondja el a fogyatékossága típusát, korát, milyen betegsége van? Másik hallgató szerepe az őt ellátó kisgyermeknevelő. Hogyan látja el a beteg, fogyatékos gyermeket/fiatal felnőttet, hogyan kommunikál vele? A csoport értékelje.	Az oktató különösen figyeljen, hogy a fogyatékos szerep, véletlenül se legyen eltúlzott, emberi méltóságot sértő! A feladat célja, a kommunikáció érzékeltetése. Több szituációt is játszanak el. **Handout_11**

15 perc gyakorlat - A nap tanulságainak rövid összefoglalása

Gyakorlat Zárás	**Instrukciók az oktatónak**
A csoporttagok egyesével befejezik az alábbi befejezetlen mondatot: „Ma azt tanultam…”.	- Ügyeljen arra, hogy mindenki megszólaljon, és mindenkinek azonos idő álljon rendelkezésére a véleményalkotáshoz! - Mondjon néhány mondatot, amely segít átvezetni a következő napra: például, miről lesz szó másnap.

.

Negyedik továbbképzési nap (2 óra elmélet, 8 óra gyakorlat)

15 perc gyakorlat: a nap indítása, hangolódás

Gyakorlat Megérkezés	**Instrukciók az oktatónak**
Ki mit vár a mai naptól? Továbbképzés felénél tartunk, hogyan értékelik az elmúlt két napot?	- Figyeljen arra, hogy mindenki szóhoz jusson! - Csak 1-1 gondolat rövid megfogalmazására van idő.

7.A fogyatékos személyek számára igénybe vehető szolgáltatások 109 ppt

Ezen rész ismerete azért fontos, hogy a hallgatók tudják elhelyezni magukat a gyermekvédelmi rendszerben, aminek aktív résztvevői. A szociális ellátási formákról pedig azért szükséges, hogy halljanak, mert a gyermekvédelmi rendszerben élőket is megilletnek bizonyos szociális jogok. Másrészt a szülőkkel, hozzátartozókkal ők találkoznak legtöbbet, így ők is lehetnek az informátorok, ami a szülőnek mérhetetlen támogatást jelenthet.

45 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	**Instrukciók az oktatónak**
7.1. A különböző szükségleteket kielégítő intézmények	**110 ppt**
7.1.1. Gyermekjóléti alapellátás	**110 ppt**
7.1.2. Gyermekvédelmi szakellátás	**111-112 ppt**
7.1.3. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások	**113 ppt**
7.1.4. Szociális alapszolgáltatások	**114 ppt**
7.1.5. Szociális szakellátás	**115 ppt**
7.2. Fogyatékos személyek egészségügyi ellátása	**116 ppt**

Szünet

90 perc gyakorlat

Gyakorlat **Saját tapasztalatok a különböző szolgáltatásokkal kapcsolatban**	**Instrukciók az oktatónak**
A táblázatban foglalt ellátásokból/szolgáltatásokból kiscsoportos formában válasszák ki a hallgatók, azokat, amelyekkel leginkább találkoztak a munkájuk során! Milyen tapasztalatuk volt a kiválasztott ellátásról, pozitív/negatív? Fogalmazzák meg néhány szóban minden ismert ellátás esetében!	**Handout_12** Amennyiben a hallgatók alig találkoztak az egyes ellátotti formákkal, úgy az oktató emelje ki a gyermekotthonokban élő gyermekek, és fogyatékos személyeket érintő szolgáltatásokat. Beszéljék át a szolgáltatás célját, feladatait, klienskörét.

30 perc konzultatív előadás

Frontális, konzultatív előadás	Instrukciók az oktatónak
7.3. A segítő család/intézmény szerepe **7.4 A köznevelési rendszer lehetőségei**	**117 ppt** **118 ppt**

45 perc gyakorlat

Gyakorlat Család támogatásának ösztönzése	Instrukciók az oktatónak
Kiscsoportos formában írják össze, hogy a család támogatásának elnyerése érdekében milyen módszert tartanak a leginkább alkalmazhatónak a maguk részéről?	**Handout_13** A csoport dolgozza fel az elhangzottakat, mely során a hallgatók, egymástól jó tapasztalatokat, ötleteket meríthetnek.

EBÉDSZÜNET

8.Frissítő masszázs
90 perc gyakorlat

Gyakorlat Frissítő masszázs- a gyermek megnyugtatása	Instrukciók az oktatónak
1.Gyermek megnyugtatása törölközős módszerrel Fogj egy törölközőt kb. 120×60 cm-es törölközőt, és csavarj belőle egy hosszú rudat. Fordítsd a babát a jobb oldalára, és kezdd el a teste köré csavarni a törölközőt. Törölköző mindenképp kerüljön a nyaka alá, hogy megtámassza a fejet. Tégy törölközőt a két keze közé is, hogy át tudja ölelni alvás közben. A teljes ellazuláshoz finoman paskolhatod a hátát. **2.Test masszírozása, átmozgatás**	**119-122 ppt** A gyermekek megnyugtatása céljából két módszert mutassunk be. Az egyik egy testhelyzet, a másik a baba testének átmasszírozása. A testhelyzet bemutatása, tanítása képekben történik. https://kuffer.hu/egy-vietnami-apolono-megmutatja-hogyan-altasd-el-a-babat-modszereert-vilagszerte-halasak-az-anyukak/?utm_content=buffer3b9c5&utm_medium=fbpage&utm_source=Viragozon&utm_campaign=kp A masszázst filmen mutassuk be és ez alapján sajátítsák el a hallgatók. https://www.facebook.com/wwwmevacon/videos/pcb.1249383685196736/1249381651863606/?type=3&theater (6:0 perc)

9. Intézményi jó gyakorlatok bemutatása
90 perc gyakorlat

Gyakorlat **Intézményi jó gyakorlat- team munka eredménye**	**Instrukciók az oktatónak**
Az ismertetett eset kapcsán gyűjtsék össze a csoporttagok, mely területen, milyen feladatokat, tevékenységeket kellett ellátni, megtenni, melynek eredményeként a gyermek a jelen állapotában, fejlődési szinten van, lehet?	**Handout_14** A munka kiscsoportban zajlik. A csoporttagokkal első feladatként gyűjtsék össze, hányféle területen zajlott a gyermekkel való foglalkozás? - egészségügyi, ápolási - gondozási-fizikai és pszichés - pedagógiai Az oktató jelölje ki, hogy melyik csoport mely területet dolgozza ki részleteiben? Amennyiben 3-nál több csoport van, a gondozás területét két csoportnak is ki lehet adni, mivel az a legnagyobb terület. Mindegyik kiscsoport ismertesse az általa összegyűjtötteket, hogy a komplex ellátás összeálljon. Az oktató hangsúlyozza, hogy az ápolási tevékenység eredménye is, minden esetben függ a team munka minőségétől!

Ahová fejlődött B., sok területről érkező, más és más munkakörben dolgozó, de mindenki igen fontos láncszemként szereplő szakemberek, a gyermeket középpontban kezelve, együttes munkájával valósulhatott meg.
Szakmaközi kapcsolatok:
1. Egészségügy:
- azon osztályon dolgozó gyermekorvosok és kórházi ápolók, ahol a gyermeket gyógyítják, állapotrosszabbodás esetén
- szakrendelőben dolgozó egészségügyi szakemberek
- mentősök, betegszállítók
2. Oktatásügy:
    - Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai, akik a gyermek korai fejlesztésében részt vettek
    - Iskola által delegált utazó gyógypedagógusok
    - iskola igazgatója, igazgatóhelyettese
3. Intézmény munkatársai:
    - ápoló, gondozók,
    - fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus
    - mozgásterapeuta
    - terápiás/szociális munkatársak
- osztályvezető ápoló
- intézményvezető ápoló, igazgatóhelyettes
- intézményi orvos
- takarítók
- konyhai kisegítő

A három terület együttműködésének, a team munka megvalósulásának egyik alapfeltétele a rendszeres kommunikáció volt mindamellett, hogy mindenki a végzettségének, tudásának, személyiségének legjavával járult hozzá a célok eléréséhez.
A kisgyermek minden szükségletét, igényét, bánásmódját, aktivitását. vagyis a lehetőségeit, folyamatosan az adott napi egészségi állapota határozza meg. A vele való feladatokat, bánásmódot ennek függvényében kell tervezni és végrehajtani.
Elengedhetetlen az a lehetőség, hogy amennyiben az intézmény munkatársa B. egészségi állapotát illetően bizonytalan, tanácstalan, szükségét érzi, adott a lehetőség a kezelőorvosával való

konzultációra. Ugyanakkor ez által, a kezelőorvosa is folyamatosan hírt kap a kislány állapotáról, betegségének lefolyásáról. A gondozók alapos odafigyelésének, a korai konzultációnak köszönhetően, több esetben korai stádiumban sikerült a rosszabbodást kezelni, melynek kihatása van a gyermek életkilátásaira. A két terület között kölcsönös a tisztelet és a bizalom.
Az intézmény munkatársai minden alkalommal előre felkészítették a gyermeket az egészségügyi ellátásra, várható történésekre, még ha az egy fájdalmas vérvétel, vagy injekció is volt. Ezek mellett az egészségügy munkatársai mindig empatikusan, türelemmel fordultak felé, melynek eredményeképpen, még ha kicsit szorong is egy-egy vizsgálat, kórházi befekvés előtt, mindig méltósággal és együttműködve viseli.
Az intézményben, a korai fejlesztőkkel, gyógypedagógusokkal való napi, személyes kapcsolattartás lehetősége adott. Elsősorban az intézményi napirendet szükséges a gyermek fejlesztési óráihoz alkalmazkodva kialakítani. Ebbe beletartozik a fürdetési rend, étkezési rend, egyéni és csoportos készségfejlesztő és terápiás foglalkoztatások, valamint a gyógytornász tevékenysége is. Ez komoly szervezési feladatot igényel, de mindkét szakmaterület részéről maximális a kompromisszumkészség, és így mindig sikerül a mindenki számára legideálisabb megoldást megtalálni.
A két terület együttműködése a napi tevékenységeken túlhaladva, a fejlesztési tervek elkészítésében és értékelésében is szükségeltetik.
Fontos ez azért is, hogy a gyermekkel foglalkozó szakdolgozók, munkakörtől függetlenül, egy nyelvet beszéljenek, mindenkinek ugyanazt jelentsen egy- egy szó, kifejezés. Ennek érdekében is, a fejlesztési tervet közösen kell elkészíteni, és értékelni, amiben az elérhető célok, megvalósítható tevékenységek, módszerek kerültek meghatározásra, mindamellett, hogy az ülések akár egy-egy esetmegbeszélésre alkalmasak.
És az intézmény munkatársai- munkájuk eredménye a gyermek számára a világot jelenti.
Az egyik leglényegesebb dolog, a türelmes, gyermek állapotához, hangulatához való alkalmazkodás! Mi, dolgozók alkalmazkodtunk a gyermek állapotához, és nem Ő hozzánk! Nagyon lényeges szempont a segítő szakmában, sok helyen lenne még szükség e tekintetben komoly szemléletformálásra!
Csak akkor tudunk eredményt elérni, ha a gyermek fizikai állapota, betegsége, fogyatékossága lehetővé teszi, hogy együtt tudjon működni velünk, fogékony legyen, befogadó tudjon lenni stb. A gyermeket nem rutinszerűen, sokkal inkább SZEMÉLYRE SZÓLÓAN láttuk és látjuk el. A türelemnek határtalannak kell lennie! Csak akkor képes a gyermek önellátás területén fejlődni, ha nem gondozom túl, adok időt az önálló tevékenységre, ugyanakkor folyamatosan visszajelzek felé, ha szükséges korrigálok, és mindenekelőtt DÍCSÉREK!
Beszéde csak akkor fog fejlődni, szókincse bővülni, ha mindig tájékoztatom minden vele kapcsolatos tevékenységről, eseményről stb. jól artikulált, tiszta beszéddel részünkről. Nagyon fontos, hogy a ha gyermek azon kifejezéseket is nagyon ügyesen megtanulhatja, melyet nem neki szánunk! Így soha nem használhatunk előtte durva, trágár kifejezéseket, illetve nem beszélhetünk számára félreérthető dolgokat! Sok-sok kérdéseire próbáljunk mindig türelemmel, számára érhető módon, azt nem elbagatellizálva válaszolni.
Munkánk során tudatosan kell alkalmaznunk a fogyatékos személyekkel való bánásmód alapelveit! Mindig törekedtünk a normál életvitelhez hasonló napi-hetirend kialakítására, ugyanakkor megadni számára a döntési, választási lehetőségeket, mely a személyiség fejlődéséhez elengedhetetlen!
Feladatai vannak, pl. az asztal előkésztése étkezéshez saját és lakótársa számára is mely rendszeres. Amennyiben igényli, vagy éppen rossz napja van és terápiaként ebből kissé kizökkentve is, megbízzuk apró feladatokkal, ha lehetséges, bevonjuk saját tevékenységünkbe. Dicsérettel, apró „ajándékkal" jutalmazzuk ügyességét, akaratát, hozzáállását, kitartását stb. Nem feledkezhetünk meg arról munkánk során, hogy a mi viszonyulásunk a többi gyermek felé, mindig mintát képez a ránk bízott gyermekek számára! Ahogyan B. tapasztalta a többi gyermekkel való bánásmódunkat, úgy viszonyul Ő is társaihoz! A példa mi vagyunk számára!
És a testi kontaktus! Az intézményben élő, beteg vagy súlyos fogyatékos kisgyermeknek is szüksége van a szeretgetésre, ölelésre, odabújásra! A létszámhiány, sok feladat, fáradtság stb. ellenére is fontos szeretetet adni, amikor csak és kizárólag B. kapja!
Csak így válhatott B. ilyen boldog és független gyermekké!

45 perc

	Instrukciók az oktatónak
Záróteszt kitöltése Az elégedettségmérő kérdőív kitöltése Zárás, továbbképzés értékelése.	Javasolt idő 30 perc Javasolt idő 15 perc A záráskor vegyük elő az első napon felírt lapot, amire a fogyatékos személyek ellátása során felmerülő félelmeket jegyeztük fel, hasonlítsuk össze az akkori és „záróérzéseket”, ami képzés hatékonyságát is tükrözi.

10. Felhasznált irodalom

1. *A koragyermekkori fejlődés természete – fejlődési lépések és kihívások* (2011). Biztos Kezdet Kötetek II., Budapest, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet
   Betlehem József (2012): *Első teendők sürgős esetekben – elsősegélynyújtás*. Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
2. Boda M. - Sulyok E. (2008): *Gyermekgyógyászat.* Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
3. Bokor Nándor (2011): *Általános ápolástan és gondozástan – elmélet és gyakorlat.* Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.

Családpolitikai szótár (2017): EMMI, Központi Ügyfélszolgálati IrodaDolozim Emese (2016): *Ápolástani alapismeretek*. Budapest, Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet

4. Dr. Balogh László (1997): *Gyermekápolástan 1. 2*. Budapest, Medicina Könyvkiadó Rt.
5. Dr. Balogh László 2009): *Gyermekápolástan I-II*. Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
6. Dr. Illei György (2004): *Klinikai ápolástani ismeretek II.* Pécs, Pécsi Orvostudományi Egyetem
7. Dr. Klauber András (2017): *Ápolás a rehabilitációban.* Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt..
8. Dr. Miriam Stoppard (1989): *Babakönyv.* Budapest, NOVOTRADE Rt.
9. Dr. Pytel József (1996): *Audiológia*. Budapest, Viktória Kft.
10. Farkas M. - Perlusz A. (2000): A hallássérült gyermekek óvodai és iskolai nevelése és oktatása. In: Illyés Sándor: *Gyógypedagógiai alapismeretek*. Budapest, Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskolai Kar
11. Huszár I. - Kullmann L. - Tringer L. (2006): *A rehabilitáció gyakorlata.* Budapest, Medicina Könyvkiadó Rt.
12. Jean Smith – Temple - Joyce Young Johnson (2006): *Gyakorlati ápolástan*. Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
13. *Jegyzet a szociális szakképzések egészségügyi moduljaihoz* (2010). Békéscsaba, Ipszilon Kiadó és Pedagógiai Szolgáltató Kft.
14. Keményné dr. Pálffy Katalin (2006): *Alapozó pszichológia*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó
15. Maródi László (2014): *Gyermekgyógyászat.* Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
16. Mérei Ferencné (1970): A megkésett beszédfejlődés. In: Kovács Emőke: *Logopédiai jegyzet I.,* Budapest
17. *Primer prevenciós feladatok a gyermek-egészségügyi alapellátásban* (2013. április) Gyakorlati módszertani útmutató sorozat szakemberek számára. A gyermek egészséges fejlődése, a fejlődéshez szükséges primer prevenciós tennivalók, elvárások, lehetőségek. Budapest, OTH,
18. Sinka Miklósné - Szálteleki Józsefné (2012): *Egészségügyi ismeretek*. Eger, Liceum Kiadó
19. Stéger István (2006): *Klinikai ismeretek a gyermekgyógyászat köréből ápolónők részére.* Budapest, Medicina Könyvkiadó Budapest Zrt.
20. *Szülői tájékoztató a szondatáplálásról* (2018): Budapest, Numil Kft.

Internetes forrás

1.Autista segítő Központ, Mi az autizmus
https://www.autista.hu/mi-az-autizmus/ (2019. 08. 20.)
2.Az Európai Resuscitatios Társaság (ERC) és a Magyar Resuscitatios Társaság (MRT) 2015: Újraélesztés Ajánlása*
https://www.reanimatio.hu/themes/reanimatio/img/ERC_MRT_Ujraelesztes_Ajanlas_2015_10_14_v5 (2019. 07. 10.)
3. Dictzone: látás élesség https://dictzone.com/orvosi-magyar-szotar/visus (2019. 10. 22.)
4. Egészséges Bácskiskunért http://www.egeszsegesbacskiskunert.hu/Mit-jelent-az-egeszseg_a13 (2019.01.06.)
5. Emberi Erőforrások Minisztériuma –Egészségügyért Felelős Államtitkárság EGÉSZSÉGÜGYI SZAKMAI KOLLÉGIUM Egészségügyi szakmai irányelv – Az Autizmusról/Autizmus spektrum zavarokról https://kollegium.aeek.hu (2019. 10. 22.)
6. Fogyatékosság típusok. EFI Portál. http://www.efiportal.hu/egeszsegugy/fogyatekossagi-tipusok/ (2019. 01. 06.)
7.Kálmán Zsófia, Könczei György (2002): A Taigetosztól az esélyegyenlőségig Digitális Tankönyvtár TAMOP 4.2.5 Pályázat könyvei Osiris Kiadó
https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_a_taigetosztol/ch02.html (2019. 01. 06.)
8.Kisbaba napló.com https://kisbabanaplo.com/csecsemo-reanimacio/ (2019. 09. 15.)
9.Laki Ildikó: Magyarországi vonatkozású társadalmi kérdések a fogyatékkal élő emberek életterében 306. p. http://real.mtak.hu/25121/1/laki_ildiko_tarsadalmi_vonatkozasu.pdf (2018. 10.25.)
10. Madarász - Máté: Fogyatékossággal élők kikapcsolódási lehetőségeinek szakirodalmi áttekintése 381. p. http://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/26_Madarasz-Nikolett_Mate-Csilla.pdf (2018. 02.12.)
11.SzocOkos Gyermekjóléti alapellátások
http://www.tamogatoweb.hu/index.php/olvasnivalo1/infograf/387-gyermekjoleti-alapellatasok (2019. 09. 06.)
12.SzocOkos Gyermekvédelmi Szakellátások
http://www.tamogatoweb.hu/index.php/olvasnivalo1/infograf/389-gyermekvedelmi-szakellatasok (2019. 09. 19.)
13.SzocOkos Szociális Alapellátások
http://www.tamogatoweb.hu/index.php/olvasnivalo1/infograf/381-szocialis-alapszolgaltatasok (2019. 08. 16.)
14.Tobak Orsolya: A fogyatékosság fogalmának megjelenése a különböző korokban, és tudományterületeken 16. p. http://acta.bibl.u-szeged.hu/30418/1/sana_2009_001_015-019.pdf (2018. 03. 05.)
15. Varázsceruza Oktatási Központ 1131 Budapest, Reitter Ferenc utca 120-122
https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=var%C3%A1szceruza+fejl%C5%91d%C3%A9s+t%C3%A1ml%C3%A1zat (2019. 01. 06.)
16. Vértes O. András (1956): Asszociációs hangváltozások lélektani magyarázatához Akadémiai Kiadó Budapest 1956.
17. https://www.webbeteg.hu/cikkek/gyermekgyogyaszat/5959/vizfejuseg-hydrocephalus (2019. 07. 25.)
18.https://kuffer.hu/egy-vietnami-apolono-megmutatja-hogyan-altasd-el-a-babat-modszereert-vilagszerte-halasak anyukak/?utm_content=buffer3b9c5&utm_medium=fbpage&utm_source=Viragozon&utm_campaign=kp (2019. 08. 31.)
19.https://www.csaladinet.hu/hirek/eletmod/nehezsegekkel_kuzdo_csaladtag/23503/fontos_uzenet_a zoknak_az_anyukaknak_akik_fogyatekos_gyermeket_nevelnek (2019. 01. 06.
20.http://csaladblog.blogspot.com/2015/05/ujraelesztes.html (2019. 09. 15.)
21. http://szocialis-gondozo.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=709091 (2019. 08. 30)

22.http://www.jgypk.hu/tamop13e/tananyag_html/tananyag_motoros/viii1_a_magyar_lakossg_egszsgi_s_edzettsgi_llapota.html (2019. 01. 06.)
23.https://www.facebook.com/akutszakasz.tankorterem/videos/307623623168972/?t=16 (2019. 08. 26.)

Jogszabályok
1993. évi III. törvény A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
1998. évi XXVI. törvény A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról
102/2011. (VI. 29.) Korm. rendelet a súlyos mozgáskorlátozott személyek közlekedési kedvezményeiről

11.Ajánlott irodalom

1. Az Európai Resuscitatios Társaság (ERC) és a Magyar Resuscitatios Társaság (MRT) 2015: Újraélesztés Ajánlása* 2015 https://www.reanimatio.hu/themes/reanimatio/img/ERC_MRT_Ujraelesztes_Ajanlas_2015_10_14_v5 (2019. 07. 10.)
2. Bokor Nándor (2011): Általános ápolástan és gondozástan – elmélet és gyakorlat. Budapest, Medicina Könyvkiadó Zrt.
3. Huszár I. - Kullmann L. - Tringer L. (2006): A rehabilitáció gyakorlata. Budapest, Medicina Könyvkiadó Rt.
4. Madarász - Máté: Fogyatékossággal élők kikapcsolódási lehetőségeinek szakirodalmi áttekintése 381. p. http://kgk.uni-obuda.hu/sites/default/files/26_Madarasz-Nikolett_Mate-Csilla.pdf (2018. 02.12.)
5. Primer prevenciós feladatok a gyermek-egészségügyi alapellátásban (2013. április): Gyakorlati módszertani útmutató sorozat szakemberek számára. A gyermek egészséges fejlődése, a fejlődéshez szükséges primer prevenciós tennivalók, elvárások, lehetőségek. Budapest, OTH

Sinka Miklósné - Szálteleki Józsefné (2012): Egészségügyi ismeretek. Eger, Liceum Kiadó

12. Forgatókönyv

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
ELSŐ TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
	45	Bemutatkozás, a továbbképzés indítása		1-9
	40	Egészségi állapot	1	10-12
	50	Betegség fogalma, jellemzői, tünetek	2	13-15
		SZÜNET		
	90	Fogyatékosság fogalma, típusai	3 4	16-28
		EBÉDSZÜNET		
	90	Az egészséges újszülött jellemzői		29-32
		Koraszülöttek jellemzői	5	33-35
		Gyermekek életkori sajátosságai, fejlődésmenet		36-54
		SZÜNET		
	120	Szervrendszerek érintettsége	6-8	55-57
		Emésztőrendszerrel kapcsolatos problémák, teendők, ellátásuk		58-62
		Légzőszervek főbb betegségei, teendők ellátásuk		63-64
	15	Zárás		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
MÁSODIK TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
	15	A nap indítása, hangolódás		
	120	Szervrendszerek érintettsége, ápolási, gondozási teendők		
		Leggyakoribb gyermekkori szívbetegségek, betegek ápolása		65
		Idegrendszer leggyakoribb betegségei, ápolási teendők		66
		Vérképzőrendszeri betegségek, teendők		67
		Az érzékszervek gyermekkori betegségei, teendő		68
		Leggyakoribb csecsemőkori és fertőzésen alapuló bőrbetegségek és ellátásuk		69
		SZÜNET		
	45	Ápolási, gondozási tevékenységek a gyakorlatban		
		EBÉDSZÜNET		
	135	Elsősegélynyújtási alapismeretek		70-71
		Lázcsillapítás		72
		Sebellátás		73-74
		Égés		75-76
		Fulladás		77-83
		Mérgezések		84-85
		SZÜNET		
	120	Görcsös állapotok		86-87
		Eszméletlenség		88-95
		Újraélesztés		96-100
	15	Zárás		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
HARMADIK TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
	15	A nap indítása, hangolódás		
	30	Fogyatékos személyek és gyermekek jogainak érvényesülése	9	
	90	Fogyatékosságok szervrendszerek szerinti csoportosításban, ápolási, gondozási feladatok		101
		Mozgásszervi fogyatékosság		102
		Hallásfogyatékosság		102
		SZÜNET		
	45	Látásfogyatékosság		102
	45	Fogyatékos személyek speciális ellátása	10	
		EBÉDSZÜNET		
	90	Fogyatékosságok szervrendszerek szerinti csoportosításban, ápolási, gondozási feladatok		
		Értelmi fogyatékosság		102
		Beszédfogyatékosság		102
		Halmozott fogyatékosság		102
		Autizmus spektrum zavar		102
		SZÜNET		
	45	Fogyatékos személyek speciális ellátása	10	
	45	Gyógyászati segédeszközök beszerzése, használata, karbantartása Önálló életvitelt segítő eszközök		103-105
	30	Szerepjáték	11	
	15	Zárás		

IDŐSZAK	IDŐ (perc)	TÉMA	HANDOUT	PPT
NEGYEDIK TOVÁBBKÉPZÉSI NAP				
	15	A nap indítása, hangolódás		
	45	Fogyatékos személyek számára igénybe vehető szolgáltatások		106
		Gyermekjóléti alapellátás		107
		Gyermekvédelmi szakellátás		108-109
		Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások		110
		Szociális alapszolgáltatások fogyatékos személyek számára		111
		Szociális szakellátás fogyatékos személyek számára		112
		Fogyatékos személyek egészségügyi ellátása		113
		SZÜNET		
	90	Saját tapasztalatok a különböző szolgáltatásokkal kapcsolatban	12	
	20	A segítő család/intézmény szerepe		114
	10	A köznevelési rendszer lehetőségei		115
	45	A család támogatásának ösztönzése	13	
		EBÉDSZÜNET		
	90	Frissítő masszázs- a gyermek megnyugtatása		116-119
	90	Intézményi jó gyakorlatok bemutatása	14	
		SZÜNET		
	30	Záróteszt		
		Elégedettségmérő kérdőív kitöltése		
	15	Értékelés, Útravaló, Zárás		